

OVE ANDRÉN, är verksam som klinikchef på urologkliniken USÖ. Han arbetar kliniskt och vetenskapligt främst med prostatacancer. Forskningen är ansluten till Cancer forsknings centrum vid USÖ (CAFÖ).

I denna avhandling studeras prostatacancerens naturlöslöpp och värdet av befintliga prognostiska faktorer. Man studerar också några nya tänkbara prognostiska faktorer.

Dessutom tittar man på tids trender för prostata tumörer som är upptäckta incidentalt vid två olika typer av operationer, som görs vid vattenkastningsbesvär.

Avhandlingen bygger på två unika prostata cancer material som samlats in vid urologiska kliniken USÖ. Den ena omfattar 223 patienter med lokaliserade tumörer som följts utan behandling i mer än 20 år. På detta material har vi studerat naturlöslöpp och befintliga prognostiska faktorer. Det andra materialet utgörs av 240 patienter där man upptäckt prostatacancer i samband med operationer för vattenkastningsbesvär. På detta material har vi studerat dels befintliga prognostiska markörer, men också tittat på proliferationsmarkören Ki67, celladhesions molekylen MUC-1 och AMACR som är viktig i syntesen av fettsyror och som har visat sig vara kraftigt överuttryckt i prostata cancer. I det sista delarbetet har vi gjort en registerstudie, där vi drar fördel av några av de register som finns inom svensk hälso- och sjukvård och det faktum att man med hjälp av personnummer kan länka samman data från olika register. Här tittar vi på förändringar över tid vad det gäller dessa tumörer.

Våra resultat visar att för de flesta patienter är tidigt upptäckt prostatacancer en godartad tumörform som man snarare lever med än dör av. Samtidigt är det ca 20% som dör i sjukdomen och detta kan ske så sent som efter 15–20 år. Vår slutsats är att det främst är yngre patienter som kan dra nytta av kurativt syftande behandling när tumören upptäcks. Vi finner ytterligare att de prognostiska faktorer som vi använder idag, är bra på att urskilja godartade och aggressiva tumörer på grupp nivå, men har oftast så låg specificitet och sensitivitet att de är svåra att använda på individnivå. Av de nya prognostiska faktorer vi testade fann vi att MUC-1 och AMACR tillförde egen prognostisk information medan Ki67 starkt samvarierade med de prognostiska faktorer vi använder idag. När vi studerade tidstrender för incidentellt upptäckta tumörer fann vi att den typen av tumörer har minskat kraftigt efter införandet av PSA-blodprovtagning för att tidigupptäcka prostatacancer. De incidentala tumörerna har dock istort sett samma dödlighet som andra prostatatumörer som upptäcks i tidigt stadium.

ISSN 1642-4063
ISBN 978-91-7668-592-1

OVE ANDRÉN Natural history and prognostic factors in localized prostate cancer

2008

Doctoral Dissertation

Natural history and prognostic factors in localized prostate cancer

OVE ANDRÉN
Medicine

Örebro Studies in Medicine 15
ÖREBRO 2008

OVE ANDRÉN Natural history and prognostic factors in localized prostate cancer